خیر داجا قارا بالیق

ماهی سیاه کوچولو

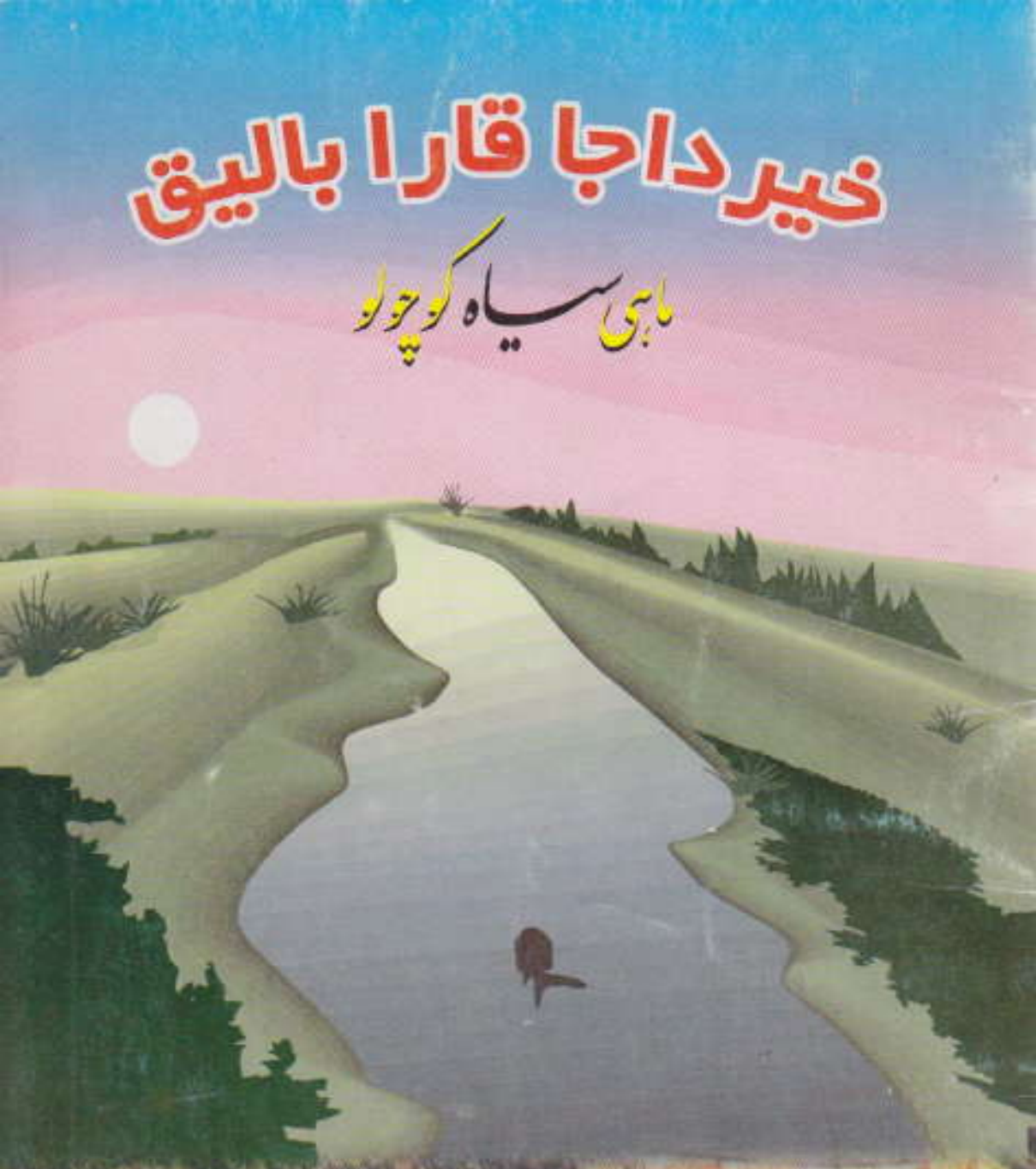

اثر : صمد بهرنگی

شاعیر: امامویردی سامانی (ایمان)

بئله لیکله بوکیتابین عرصه‌یه گلمه‌سینده بوتون امه یی کئچن اینسانلارا

اوجومله دن دکتر حسین شرقی ، سیاوش مددی ، بیژن فولادپور

مرتضی صفرپور، سعید قلی زاده و ائل اوغلو- یا

درین تشکور ائدیرم .

خیرداجا قارا بالیق - ماهی سیاه کوچولو / اثر صمد بهرنگی؛ شاعر اما مویردی سامانی (ایمان). -
تبریز: اما مویردی سامانی، ۱۳۸۳.
۴۶ ص.: مصور (رنگی).
شابک: ۹ - ۵۱۱۰ -۰۶ - ۹۶۴
فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا. ترکی.
گروه سنی: ب ج.
۱. شعر ترکی. الف. بهرنگی، صمد، ۱۳۱۸ - ۱۳۴۷.
ب. سامانی، اماموبردی، ۱۳۲۵ - ۸۹۴
طراح سید وحید فاطمی ۱۵۶ی
کتابخانه ملی ایران ۱۵۶۷۶ -۸۳م

شناسنامه

نام کتاب : خیرداجا قارابالیق (ماهی سیاه کوچولو)
اثر : صمد بهرنگی
شاعر : اماموبردی سامانی (ایمان)
طراح : سید وحید فاطمی
طراح جلد : حمیدرضا اسماعیلی
ناشر : مؤلف
سال : ۱۳۸۳ تهران
چاپخانه :نوآوران
ناظر لیتوگرافی و چاپ : بهرنگ
قیمت : ۴۰۰۰ ریال
صحافی :معین
تیراژ : ۲۰۰۰

شابک : ۹ - ۵۱۱۰ -۰۶ - ۹۶۴
ISBN : 964 - 06 - 5110 - 9

باشلانیش:

سلام اوشاقلار.

آدیم «سامان سامانی» دیر. دوغما یوردوم «کلیبر» گونئی آذربایجانین گؤزه‌ل شهرلریندن بیریدیر.

اون بیر یاشیم وار. ۵ - جی کیلاسدا اوخویورام.

من درس و مَشقیمی اوخویوب یازاندان سونرا اوشاقلار اوچون یازیلان ناغیل کیتابلاری اوخویارام بو اوخوماقدا «خیرداجا قارا بالیق» کیتابیله تانیش اولدوم. یازانی «صمد بهرنگی» دیر. مین اوچ یوز اون سککیز اینجی ایلده (۱۳۱۸) تبریز شهرینین «چرنداب» محلله سینده دونیایا گه‌لیب درس اوخویاندان سونرامعلّم‌اولوب‌تبریزین‌کندله‌رینده‌درس‌وئرمه‌یه‌باشلاییب‌واوشاقلاراوچون ماراقلی ناغیل کیتابلاری یازیبدیر. کیتابلاریندان‌بیری«خیرداجا قارا بالیق» ناغیلیدیرکی چک و اسلواکی و ایتالیادا جایزه آلیب و نئچه دونیا دیلله‌رینه ترجمه اولوبدور. من ده بو کیتابی اوخویاندان سونرا اؤز آتامدان ایسته‌دیم ناغیلی تورکی دیلینده شعره کؤچورسون.

صمد بهرنگی، مین اوچ یوز قیرخ‌یئددینجی ایلین شهریور آیینین اون یئددینجی گونونده (۱۳۴۷/۶/۱۷) «آراز» چاپیندا یوغولوب و تبریزین «امامیه» قبریستانیندا تورپاغا تاپشیریلیب. روحو شاد، یولو گئدرلی اولسون

ناغیلیندابالاجابالیق دَنیزده یاشاماغی بوتون بالیقلارین حاققی بیلیب اونا گؤره ده ایسته ییر کی،اؤزون دَنیزه یئتیرسین. بویول دا بالیق اودان قوشلاری و خیردا دوغرایان، «موشار» بالیقلاری تانییب دوشونورکی، یاراقسیز دَنیزه چاتماق مومکون دئییل. یعنی اگر «کَرتن که‌له» اونا پیچاق وئرمه‌سه‌یدی هئچ واخت دَنیزه چاتاییلمزدی. اوزامانین یاراغی پیچاغیمیش؛ ایندی زامان ده‌ییشیب داها پیچاق یاراق ساییلمیر.آما بوزاماندا اؤلکه‌نی قورویوب، یاغی اؤنونده دوروب حاققا آل تاپماق اوچون یئنی یاراقلاری دوزَلتمک گه‌رک دی ، اونلارین آشیلانماسی درس اوخویوب یئنی علم له‌ری اؤیرنمکدیر. سون سؤز اولاراق بوتون آنایوردون سئویب درس اوخویان اوشاقلار اوچون اوزون عؤمور و اوغورلار دیله ییرم.

سامان سامانی: مین اوچ یوز سَکسَن ایکینجی ایلینین دئی آیی (۱۳۸۲).

خیرداجا قارا بالیق

خـــیردا قـارا بـالیقدان

اوْنـــو ســئوهن خـالیقدان

«ایـمان» نـه لر آنـلادیر

خـــان آرازی دانـــلادیر

چـونکی آراز خـان اوْلوب

صـمدله قـان قـان اوْلوب

نقل دی فرهنگی دن

صمدِ بهرنگی دن

***

قوْجا بالیق چیلله ده

گئجه اوزون پیلله ده

یئیغیب کؤنول هوَسین

اوْن ایکی مین نه وه سین

آچدی اوزون بیر ناغیل

درکینه حئیران عاغیل

***

خـیردا قـارا بـیر بـالیق

هـر اومـودو تک خـالیق

دار ســـویو آز آرخـــدا

داشـــلی دایـاز آرخـدا

آنـــا ســـیله یـاشیردی

داش دەریسین قاشیردی

***

سوزوشدو بیـــر گون آنـا

بو آرخ آخیر بیـــر یـانا؟

***

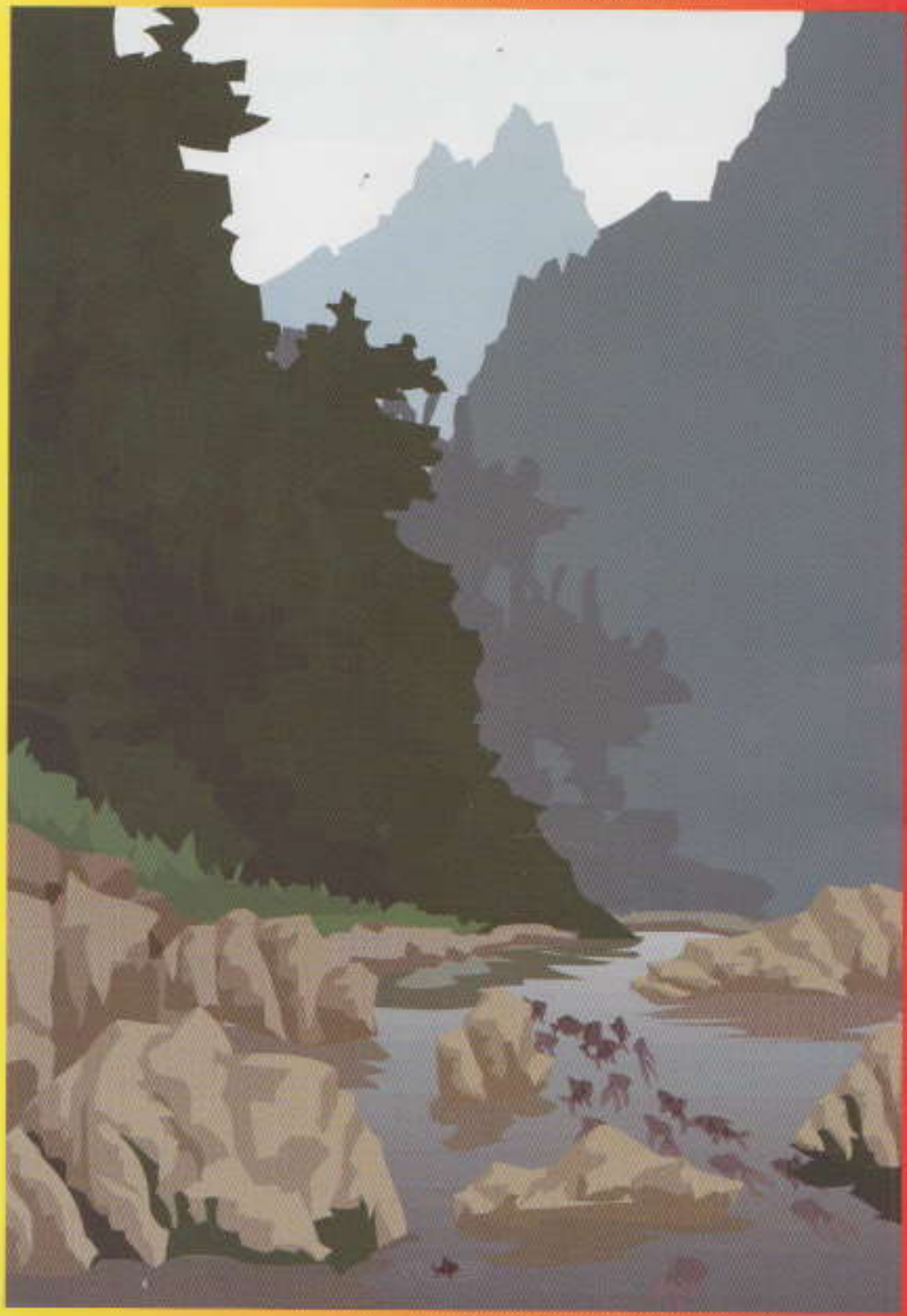

جاواب آلدی نئیلیسن

یوْخسا أجل هئیلیسن

***

آخیر دەرین چایلارا

دالغا وورورهایلارا

داغ دەرەدن آتلانیر

دَنیزلەره قاتلانیر

***

خیردالاریـن وای یئری

چەکیل بو سوْزدن گئری

کیمسه آییلدیب سەنی

ائیلەیه سوْنسوز مەنی

***

دئـــدی اوجـا کـامالیم

کـؤنول آرزیـم آمـالیم

آرخـــیدا قـالماز اوجـا

سن کیمی اؤلسون قؤجا

گـه‌رک بـوجاغی آتـام

اوزوب دَنـــیزه چـاتام

***

قؤرخوب آنا باغیردی

قؤنشولاری چـاغیردی

دئدی هـاییم آنـلایین

گـه‌لین بـونو دانـلایین

***

گؤرون نه‌دن سؤیله‌یبر

یاییلمادان سؤیله‌یبر

خیردا آرخی به یه ن میر

دارلیغا باش آیه ن میر

آغزا سیغینماز تیکه

سؤزله‌ری باشدان یئکه

***

گلدی قونشولار سه سه

قورخولو آسه آسه

سوروشدولار آی قارا

سؤیله گئدیرسن هارا؟

***

دئدی ده‌ریـن چـایلارا

بـــاخام گـــونه آیـــلارا

کؤلگه دئییل قارانـلیق

چؤخدا دئییل اؤیـانلیق

***

چیفیر دیلار کس سه سین

خیردا سان آز سو به‌سین

یـــؤخسا دئـییرسن ووراق

قـــولاقلارین دا بـــوراق

***

آنـا دئـدی وورمـایین

ترس اوزونه دورمایین

بـوراخـین اؤزباشینا

بـــلکه دؤلا یـــاشینا

آی گـونو باشدان آتا

بـاشینی بـیزلن قـاتا

***

آغـــلادی آرزیـم بـالا

بـــاشیوی ســالما قـالا

تانری چه‌کیب هر ایزی

خـیردا یـارادیب بیزی

دَنـــیزلرده کـــوسه وار

ســـاققالاردا کـــیسه وار

تور، ته‌له قـورموش‌دا وار

بـالیق اودان قـوش‌دا وار

گـه‌زیر خـیردا دالیـنجا

دوْیـمور بـیری قـالینجا

گَـــل آنـــاوی یـاسلاما

اوْزون دارا آســـــلاما

***

دئدی سیخما جانیمی

آرخ آزادیـــر قـانیمی

آنـــا سـؤنون آیـیلدار

وارلیـــغینی سـاییلدار

گَـل بـالاوا اوره‌ک وئـر

یؤلا سالیب دیله‌ک وئـر

***

دئدی فَرلی اوز گـولن

آز دؤداغین بوز گولن

یـؤللارین هـاموار اوّلا

تـانری سـه‌نه یـار اوّلا

دؤسلاری ال چـالدیلار

اوْنـو یـولا سـالدیلار

یـیر قـالادی آل قـوْلون

تـوتدو دَنـیزلر یـوْلون

آرخـی دوْلانـدی سـوْلا

دوشدو یـئنیش بـیر یـوْلا

گـؤردو دەریـن یـارلیغان

خیردانی دوشجک بوْغان

***

تـانری مَـدد سسـله دی

حاق شافا سـین بسـلەدی

آتـدی اوْنـو بـیر چـؤله

سو ایچره دوْلموش گـؤله

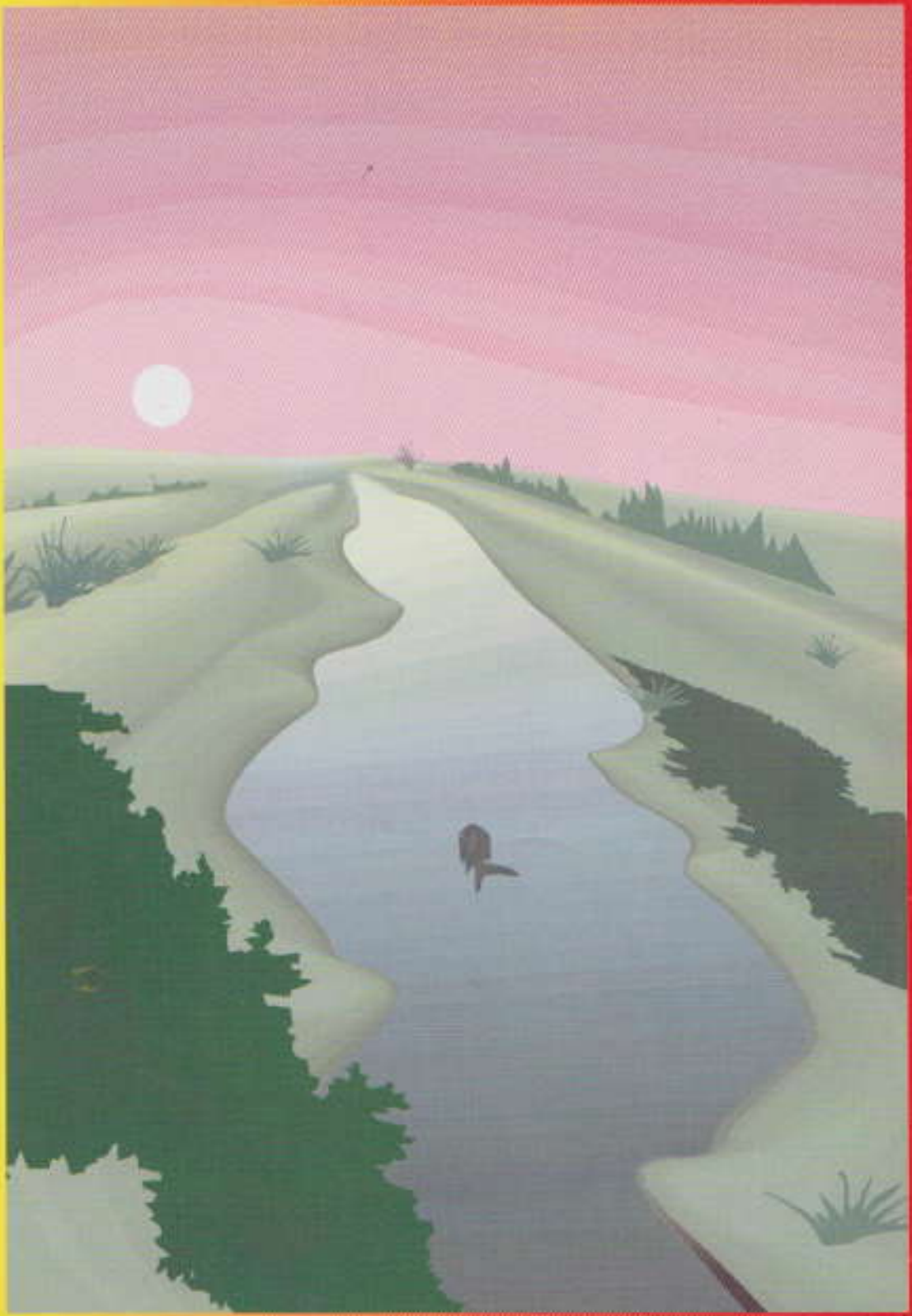

اؤرتاسی اورمانلی باغ

دؤوره‌سی یارغانلی داغ

واربالیق هر رنگده

یؤخ قارا بیر رنگده

***

تا قارانی گؤردولر

دؤوره‌سینی هؤردولر

سؤردولا آصلین نه‌دی

آی قارا نسلین نه‌دی؟

***

دئدی بالیقدی اَصلیم

باغری یاریقدی نسلیم

یاشیر دوزاخ ایچینده

قارانلیق آرخ ایچینده

***

یوْخدو گونشدن اَثر

کوْلگه آمانین کَسَر

قارالما سین نئیله سین

یوْخ ائشیدن هئیله سین

***

گه‌رکدی بو سؤزله‌ری

اوره‌ک یاخان کؤزله‌ری

دَنیزله‌ره یئتیرم

نسلی سانا گه‌تیرم

خـــیالینی بـــو لدولر

قاس قاس اونا گو لدولر

دئـدیلر آز بـو ایشـدن

جان آزدیران گیریشدن

ساققا هاچان سؤز قـانار

خـیردایـا قـلبی یـانار

***

دیـمدییی واردی نـیزه

هـؤلا قـؤشور دَنـیزه

***

موشار بالیق وار کەسن

اؤنـونده شاهمار آسـن

گـؤرجک اؤنـو قـورباغا

قـویلور اؤزون تـؤرپاغا

سـوفرا بـالیقلار تـانی

عـاغلا سیغینماز سانی

بـورگەله یـیر بـیزلەری

بیر لیک اودار سیزلەری

***

دئدی گەرکدیر گئدەم

نسـلیمی والا ائـدەم

***

کَرتن کـه‌له آنـلادی

گولن له‌ری دانـلادی

داشین آلتینا گیردی

ایتی یاپراغی قـیردی

***

یوْنوب پـیچاق ائـیله‌دی

وئـریب اوْنـا هـئیله‌دی

دئـدی یـاراغـین ائـیله

کیم سه‌نی اودسـا پـئیله

ساققا کـیمی زوْربـا وار

بـوْغازیندا تـوْربا وار

گـؤیده دَنـیزده گـه‌زیر

خیردا یئمکدن بـه زیـر

گئت سَفرین خوش اوْلسون

صـــفالارا تـــوش اوْلســون

***

پـــیچاغی آلدی اوْنـدان

یوْلون باشلادی سوْندان

***

نـــئچه خـیردا بـالیقلار

اوْزو کـــیمی یـــازیقلار

اوزوب اوْنـا چـاتدیلار

گوْلون داشین آتدیلار

***

یئتیشدیلر بیر چایا

آرزیلار آزدی وایا

***

گاهدان هاوا قارالدی

فـــاصله لر دارالدی

گؤیلر دومانلیق اوْلدو

سولار بولانلیق اوْلدو

***

دئدله نه یئردیر بورا

بَنزه‌ری واردیر تورا

ساققا دئدی دامداسیز

ائل لیپه تورپامداسیز

***

خـیردالار آنـلاشدیلار

زار ایـله بـانلاشدیلار

یـالواردیـلار آ ساققا

بـیزی باغیشلا حاققا

قارا بیزی آزدیـریب

آلتی اوجا یازدیریب

دَنیز بؤیوک‌لرین دی

آخدا بیزه دەریـن دی

اوْلسا کیچیکدن خـطا

بـؤیوک‌لر اثیلر عـطا

***

ساققا دئدی اگر سیز

شفاعت ایسته پیر سیز

وفالاریز بو لدورون

او قارانی اؤلدورون

من ده کئچیم قانیزدان

آل گؤتوروم جانیزدان

سؤزوم بودور والسّلام

دانیشمایین باش کلام

یوخسا جانیز قاشلارام

آناز گؤزون یاشلارام

قـــوْنوشدولار نـــئیله یک

دوستو، نه جور پئیله یک

***

قارا دئندی یـان دئـییر

پیچاغما هذیان دئـییر

اینانمایبر سیز دورون

مـــنی یـالاندان وورون

دوشـــوم اؤلوم حـــالینا

سیز بـاخین احـوالیـنا

***

قـــورقولارین قـــوردولار

یـــالان اؤنـــو ووردولار

دئـدیلر آلدیـق جـانین

دؤیدوک آخیددیق قـانین

***

ساققا شرطی اونود دو

اؤنلاری بیرلیک اوددو

***

قـــارا پـــیچاقلا دوردو

چه‌کیب بؤینونا ووردو

خارال بؤینو سؤکولدو

قـانی سویا تـؤکولدو

***

زۆر بالار اوزدن گئدیب

قاچماغی تعبیر ائدیب

خیردایا باش آیدیلر

اۆزله‌رینه دَیدیلر

***

قارا قۆرخونو آتدی

اوزوب دَنیزه چاتدی

گۆردو دَنیزده سویو

بَللی دئییل اَن بۆیو

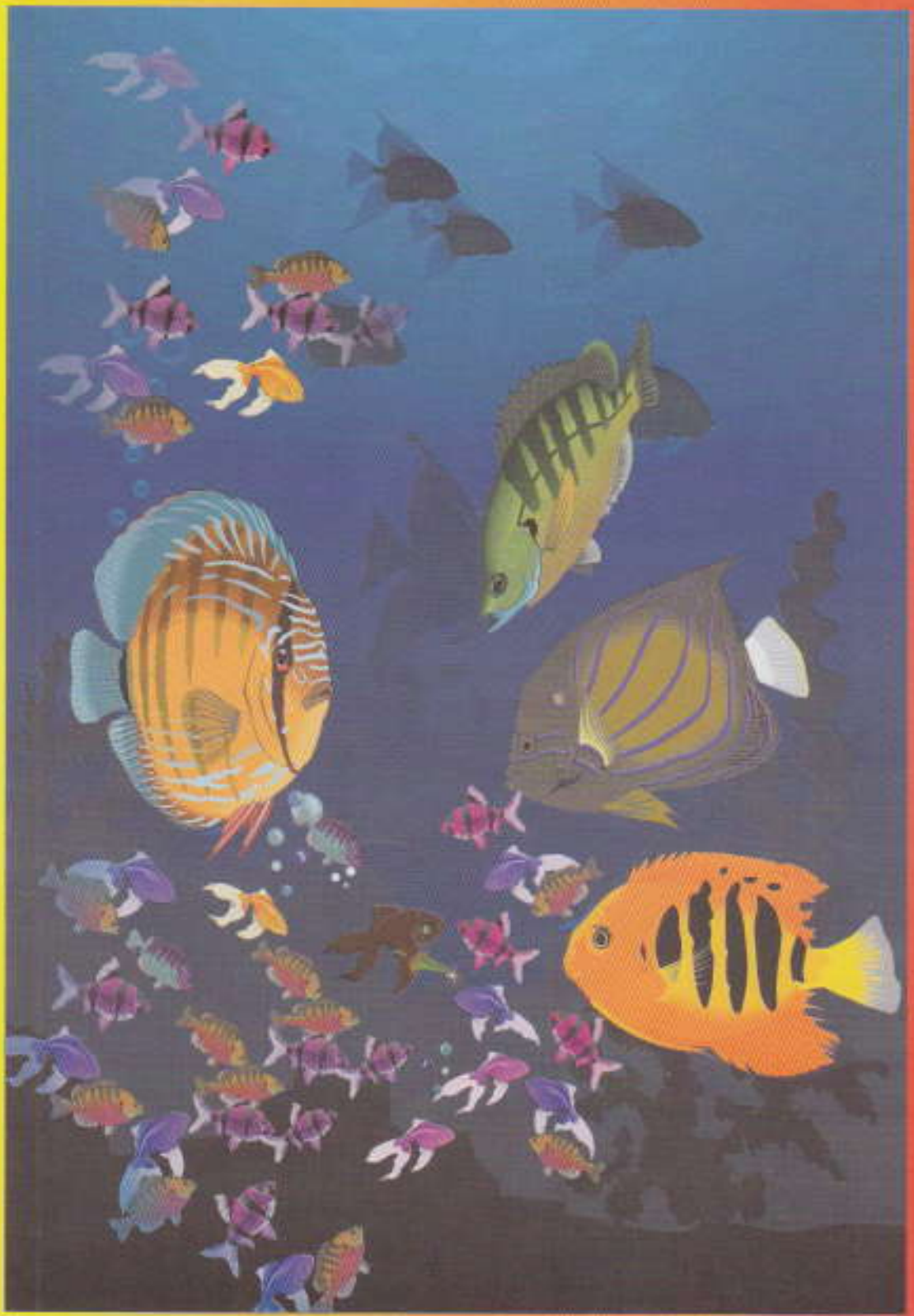

ائل گووه‌نیب یاشینا

یئیغیشدیلار باشینا

اوزوب ماراقلاندیلار

سوزوب یاراقلاندیلار

***

سؤروشدو سؤیداشلاریم

کامالی بؤیداشلاریم

اؤلار دَنیزی گه‌زم

ائللره‌رین حالین سه‌زم

***

سؤیله دیلر گَزگیلن

ائللره‌ریوی سَزگیلن

تک دَنـــــیزی اوزوردو

آلچـاق اوجـا سوزوردو

بـیر آیـری بـالیق اودان

اؤنـو گـؤتوردو سـودان

دیمدیک ووروب بئلیندن

سیخیب آیـریب ائلیندن

دئـدی بـالام غـذاسـی

قـــارا لاریـن عَـزاسـی

***

قـارا دئـدی قـالمارام

سوسوز حایات آلمارام

اؤلسه‌م آتیم زَهر اؤلار

آتیم یـئیه‌ن قَـهر اؤلار

***

بالیق اودان ایـناندی

آلیشدی قلبی یاندی

دئـدی اؤزوم یـئیه‌رم

فـاتحه وی دئـیه‌رم

***

آغزین آچان پیللەنیب

دَنیز ایچره میللەنیب

سویا یئتیردی اوْزون

اوْردا یودو اوز گؤزون

***

ساققا آردیجا شیغدی

زوْرون بیر یئره یئیغدی

اوددو اوْنـــو بـــوکەره

قـــارنیندا دوردو قـەره

پیچاقلا قلبین جیریب

بندینی دیبدن قیریب

اورەیین چکیب اوزدو

قیوریلدی قانی سوزدو

***

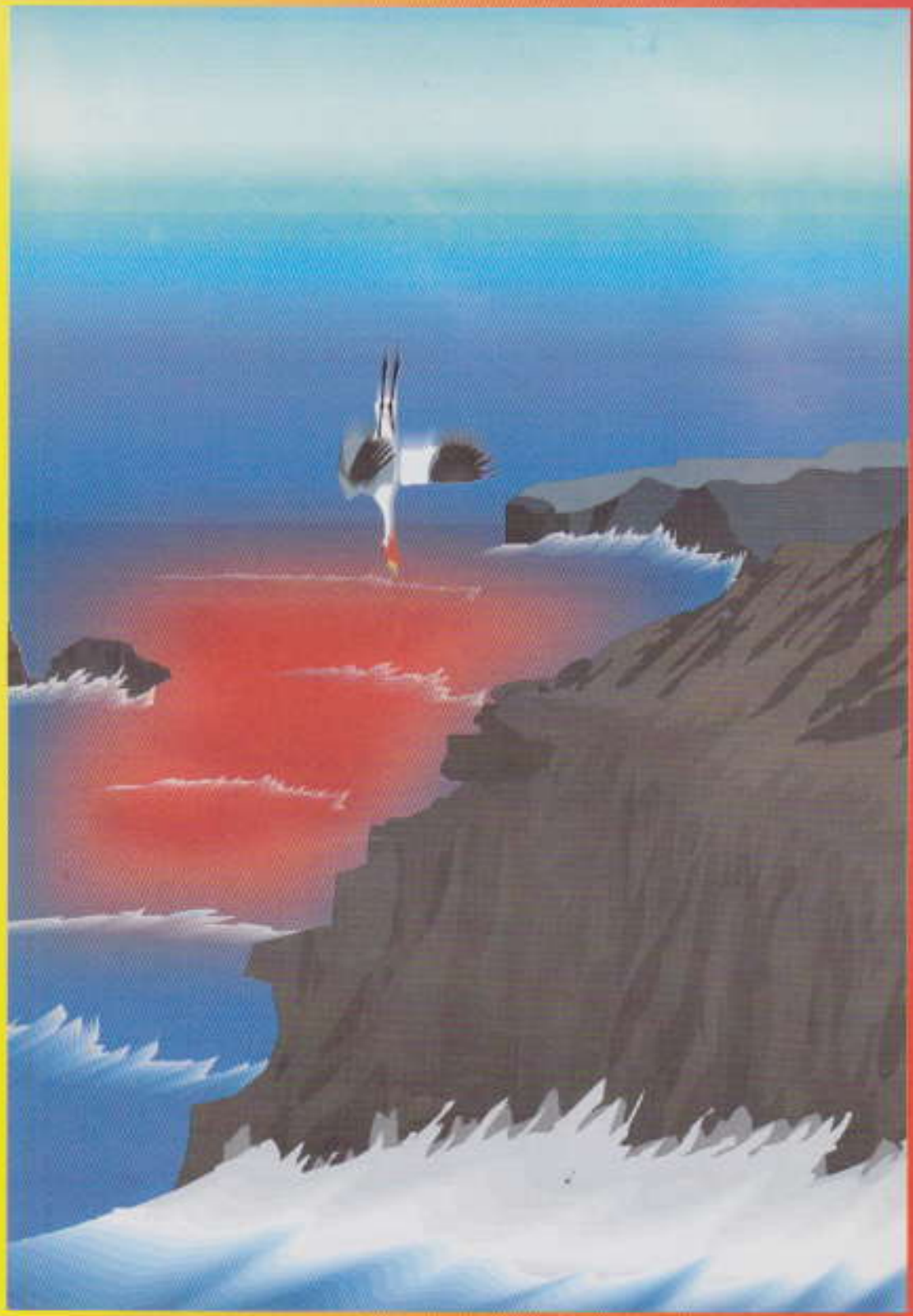

آرخـــا دئـمه دایـازدی

ســـاقفا حـایاتین آزدی

قـــارا قـــیصاصین آلدی

یـوْخسا صـافاسی قـالدی

نوْلدو دئییب سوْزله‌دیک

چوْخدا یوْلون گوْزله‌دیک

***

بـیلینمه‌دی نـئج اوْلدو

نه‌وه له‌ریم گـئج اوْلدو

گئجه دی یـاتین داهـا

قـالدی سوْنو صـاباحا

هامی گئدیب یاتدیلار

رؤیالارا باتدیلار

بیر آل بالیق یاتمادی

یاددان اؤنو آتمادی

چاشمیش ایدی افکاری

قارا بالیقدان ساری

نئج اؤلدو هئی دئییردی

افسوس اؤنا یئییردی

یؤلوندا جان آتدیراق

سؤزو سؤنا چاتدیراق

***

ســـاققا صـــمدی وورســـا

ســـــالیب آرازا یـــــوْرسا

قـــــارا بـــالیق وورولمـــاز

دَنـــــیز لرده یـــــوْرولماز

صـــمد اوزو آغ اوْلســـون

قـــارابـالیق ساغ اوْلسـون

خاطیره سی داغ اوْلسـون

داغ ائـله یـیغناغ اوْلسـون

ائـل ائـله قـایناغ اوْلسـون

داماغلاری چـاغ اوْلسـون

***

«سؤزلوک»

آراز = اَرَس ـ چای آدی

آل = قیرمیزی

اؤیسون = مدح ائتسین

اوزان = ساز چالان آشیق

اورمان = مئشه، جنگل

اونوددو= یاددان چیخارتدی

اؤنونده = قاباغیندا

ایز = نشان، خط

به زیر = دؤیور

پیللە = گنجه یه نردوان قویماق «داستان»

تانری = اللّه

تؤر = تەله، دام

چیللە = قیشین ایلک گنجه‌سی

دیله‌ک = آرزی

دالغا= موج

دوزاق = تەله

ساققا = بالیق اودان قوش آدی

سؤیداش= هم نژاد

سه‌زم = باشا دو ٔشم

سیغینماز = یئرلشمز

شیغدی (شیغیدی): [قوش]حمله ائله‌دی.

زؤربا = قولدور

فَرلی = هوشلو

قورقو = که‌لَک

کؤنول = او ٔره‌ک، قلب

کَرتن که‌له = سوسمار

گَنزی = دالی

ماراق = خؤشا گه‌لیم

موشار بالیق = ارّه ماهی

یارلیغان = اوچوروم (آبشار)

یاراق = سلاح

یو ٔروش = حمله

یان = کج

یاییلماق (یانیلماق)= خاطا یؤلا گئتمک

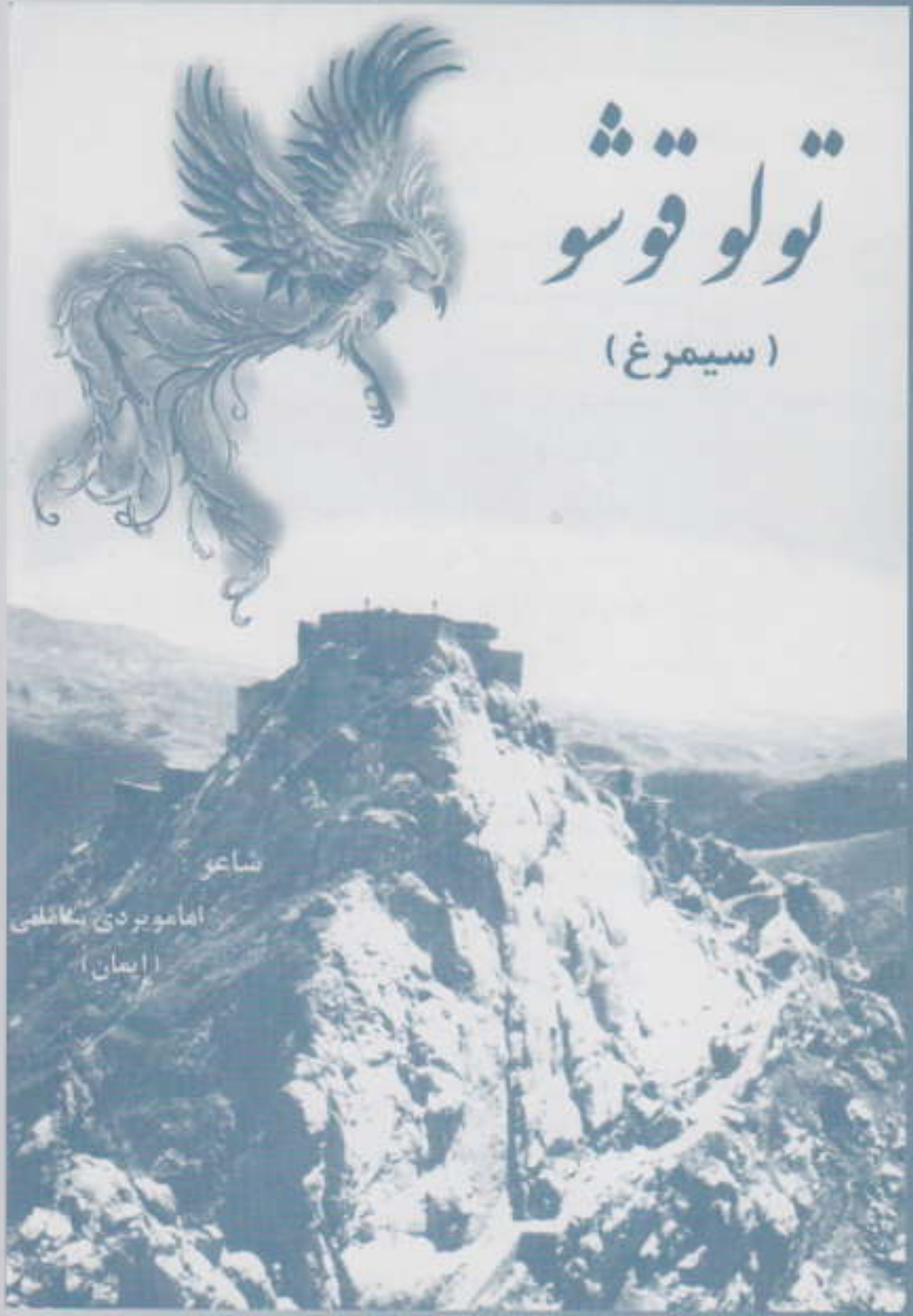
تولو قوسو
(سیمرغ)
شاعر
امامویردی بکاظلی
(ایران)

XIRDACA QARA BALIQ

əsər : Səməd Behrəngi

Şair : Imamverdi Samani(iman)

یاشاسین بیزیم ائللر
بیر بیره باغلی بئللر
زخمه ووورسون اوزانلار
اوْیسون ائللری تئللر

شابک : ۹ - ۰۶ - ۵۱۱۰ - ۹۶۴
ISBN : 964 - 06 - 5110 - 9
Tehran : 1383